

Pensjon – En viktig del av dine arbeidsvilkår

Anders Kvam

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Generelt om pensjon

Hva er pensjon ?

- **Tradisjonelt:**

- Lønnsersättning ved bortfall eller mangel på inntekt pga
 - Oppnådd pensjonsalder (typisk 67 år)
 - Uførhet
 - Død - tap av slektning/forsørger

- **Framtidig:**

- Fleksibelt uttakstidspunkt (og –nivå)
- Uttak fra en slags spareordning kollektivt organisert?

Folketrygdens grunnbeløp

- Benyttes ved fastsettelse av pensjonspoeng og beregning av pensjoner fra folketrygden
- Benyttes også som reguleringsfaktor ved andre ytelser
- Fastsettes av regjeringen hvert år. Følger for tiden lønnsutviklingen i samfunnet (lovbestemt).
- Fra 1. mai 2017 er grunnbeløpet (G) 93 634 kroner

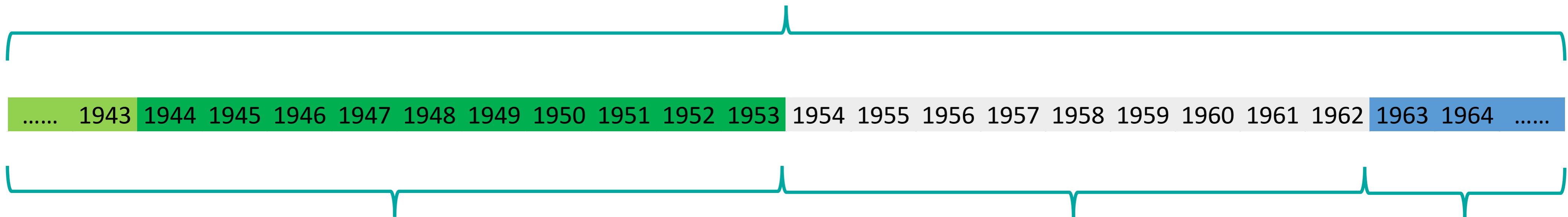
6 G = 561 804 7,1 G = 664 801 12G = 1 123 608

Hva får du fra folketrygden ?

Pensjonsreformen

Fleksibel uttaksalder
Gradert uttak
Arbeid og pensjon
Levealdersjustering
Redusert regulering

Opptjening av pensjon etter tidligere regelverk.

Gradvis innfasing av nye opptjeningsregler.

Nye opptjeningsregler

Folketrygden på 1-2-3 (ny opptjening etter pensjonsreformen)

Opptjening

- Oppbygging av pensjonsbeholdning
 - Tilføres 18,1% av årlig inntekt ($\leq 7,1G$)
 - Fra 13 år til 75 år
 - Reguleres med alminnelig lønnsvekst
- Hva gir pensjonsopptjening ?
 - Arbeidsinntekt / lønn
 - Omsorg for barn (4,5 G inntil barn er 6 år)
 - Førstegangstjeneste (2,5 G per år etter minst 6 mnd)
 - Arbeidsledighet (opptjening etter inntektsgrunnlaget)
 - Uføretrygd (opptjening etter beregningsgrunnlaget for uføretrygden til 61 år)
 - Arbeidsavklaringspenger er pensjonsgivende inntekt.

Uttak

- Pensjon beregnes ved uttakstidspunkt (mellom 62-75 år)
 - Pensjonsbeholdningen deles på et delingstall
 - Delingstallene
 - uttrykker antall gjenstående leveår som pensjonist
 - fastsettes for hvert årskull det året de er 61 år
- Kan velge uttaksgrad (20, 40, 50, 60, 80, 100 %)
- Pensjonen oppreguleres videre
 - med alminnelig lønnsvekst
 - deretter fratrukket 0,75 %

Delingstallene – prognose

	Årskull:										
Uttaksalder:	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2040
62	19,18	19,69	20,17	20,67	21,18	21,71	22,24	22,78	23,31	23,83	26,66
63	18,37	18,87	19,36	19,85	20,36	20,89	21,43	21,96	22,49	23,01	25,87
64	17,56	18,06	18,54	19,03	19,54	20,07	20,61	21,15	21,68	22,20	25,14
65	16,75	17,25	17,73	18,22	18,72	19,25	19,79	20,33	20,86	21,38	24,27
66	15,94	16,43	16,91	17,40	17,91	18,43	18,97	19,50	20,03	20,56	23,47
67	15,14	15,62	16,10	16,58	17,09	17,61	18,15	18,68	19,21	19,73	22,66
68	14,34	14,82	15,29	15,77	16,27	16,79	17,32	17,86	18,38	18,91	21,84
69	13,54	14,02	14,48	14,96	15,45	15,97	16,50	17,03	17,56	18,08	21,02
70	12,76	13,22	13,68	14,15	14,64	15,16	15,68	16,21	16,73	17,25	20,20
71	11,98	12,43	12,88	13,35	13,83	14,34	14,86	15,39	15,91	16,42	19,38
72	11,21	11,65	12,09	12,55	13,03	13,53	14,05	14,56	15,08	15,59	18,55
73	10,44	10,88	11,31	11,76	12,23	12,73	13,24	13,75	14,26	14,77	17,72
74	9,70	10,12	10,54	10,98	11,44	11,93	12,43	12,93	13,44	13,94	16,89
75	8,96	9,37	9,78	10,21	10,66	11,14	11,63	12,13	12,62	13,12	16,05

Illustrasjon – pensjonsnivå og levealdersjustering

Årskull 1963

Uttaksalder	62	65	67	70	75
Pensjonsbeholdning	4 130 435	4 459 080	4 678 178	5 006 822	5 554 564
Delingstall	19,98	17,53	15,91	13,49	9,62
Årlig pensjon	206 728	254 368	294 038	371 150	577 398

Årskull 1985

Uttaksalder	62	65	67	70	75
Pensjonsbeholdning	4 130 435	4 459 080	4 678 178	5 006 822	5 554 564
Delingstall	22,24	19,79	18,15	15,68	11,63
Årlig pensjon	185 721	225 320	257 751	319 313	477 607

Introduksjon AFP

Avtalefestet pensjon

Kan gi pensjon fra 62 år

- **Offentlig sektor**

- Tett koblet til offentlig tjenstepensjon
- Tidligpensjonsordning

- **Privat sektor**

- Tariffavtalefestet (tilleggs)pensjonsytelse
- Tekna har nå AFP i hovedavtalen med NHO
- Rett til AFP tjenes ikke opp fortløpende.
- Rett til AFP sjekkes ved søknadstidspunkt ihht vilkårene

AFP

Tjenestepensjon

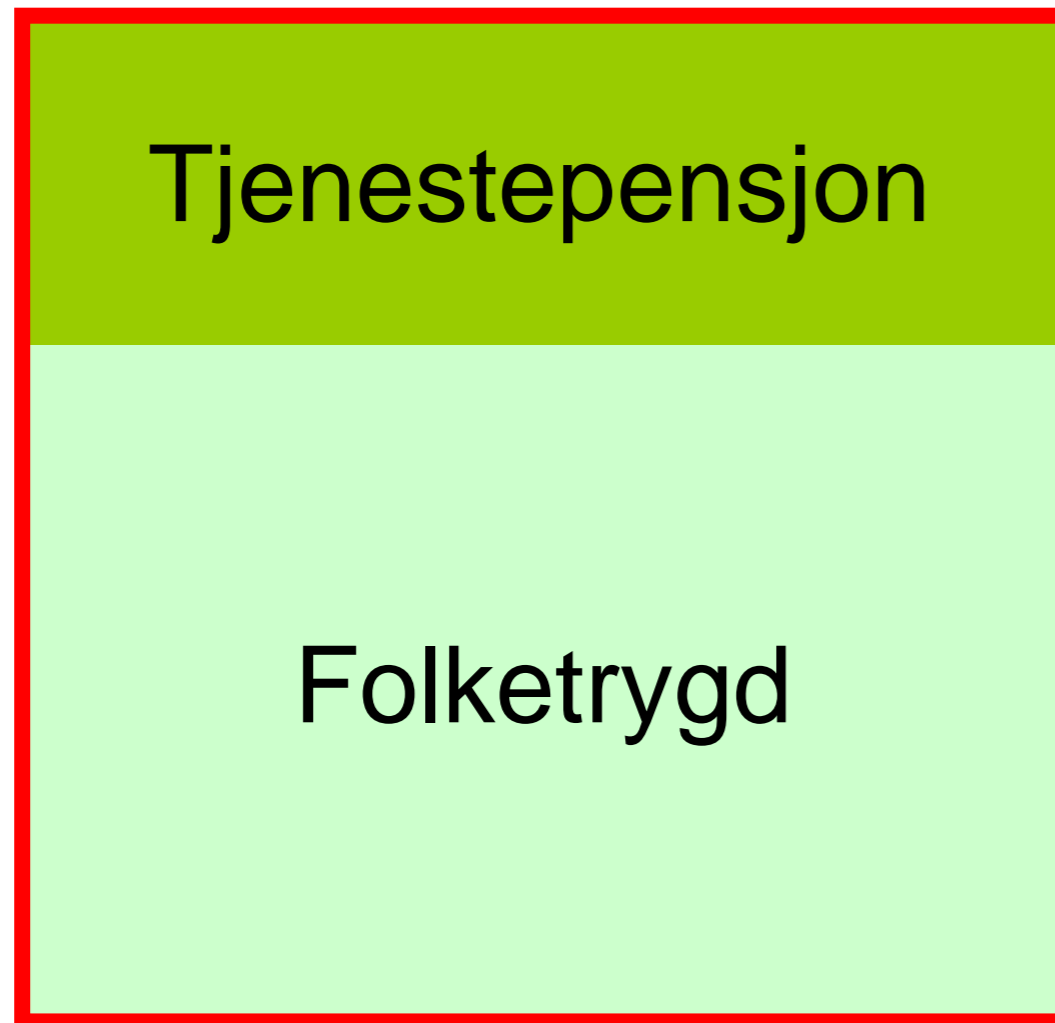
Tjenestepensjon

- Pensjon gitt som kollektivt opptjent ytelse gjennom arbeidsforhold
- Obligatorisk
 - Definert minstenivå i lov om obligatorisk tjenestepensjon ("OTP-loven")
- Kan ses som en forhåndsbetalt ytelse (utsatt lønn)
- Utbetales i tillegg til folketrygden
- Hovedinndeling
 - Offentlige tjenestepensjoner
 - Private tjenestepensjoner

Brutto og nettoordninger

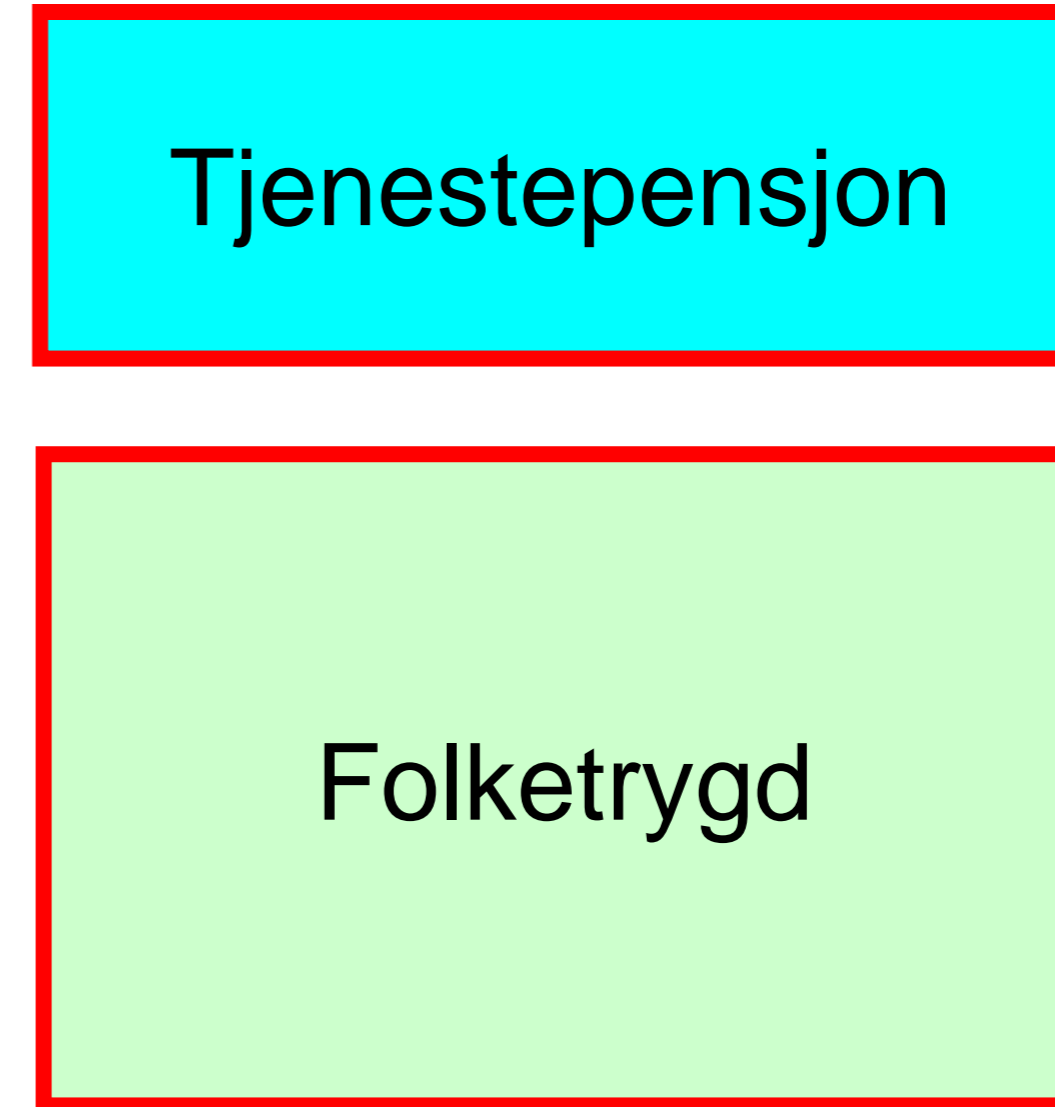
Bruttopensjon

Definert totalytelse,
elementene samordnes

(offentlig sektor)

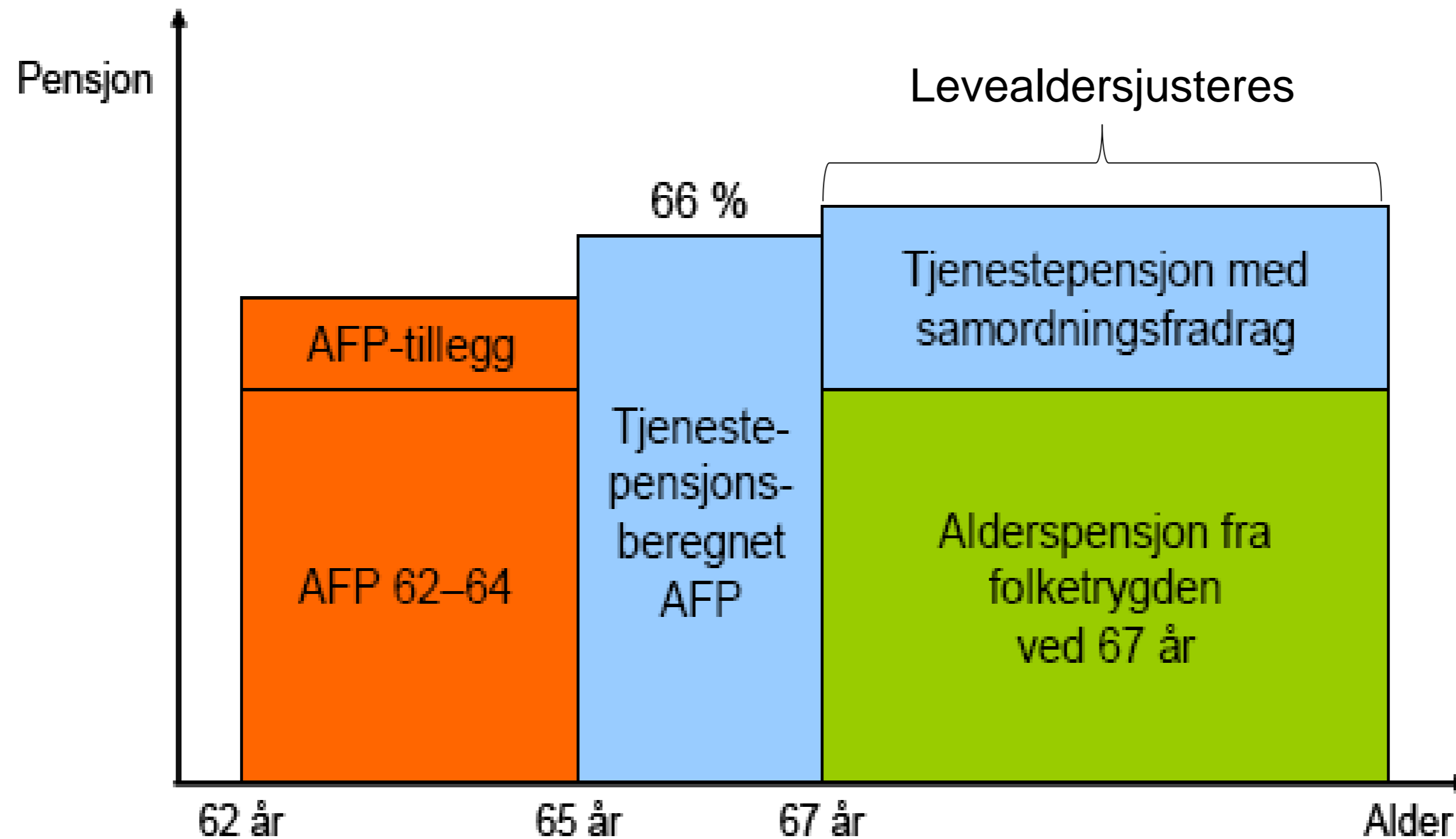
Nettoppensjon

To atskilte ytelser,
ingen samordning

(privat sektor)

Offentlig tjenstepensjon

Offentlig tjenestepensjon - detaljer

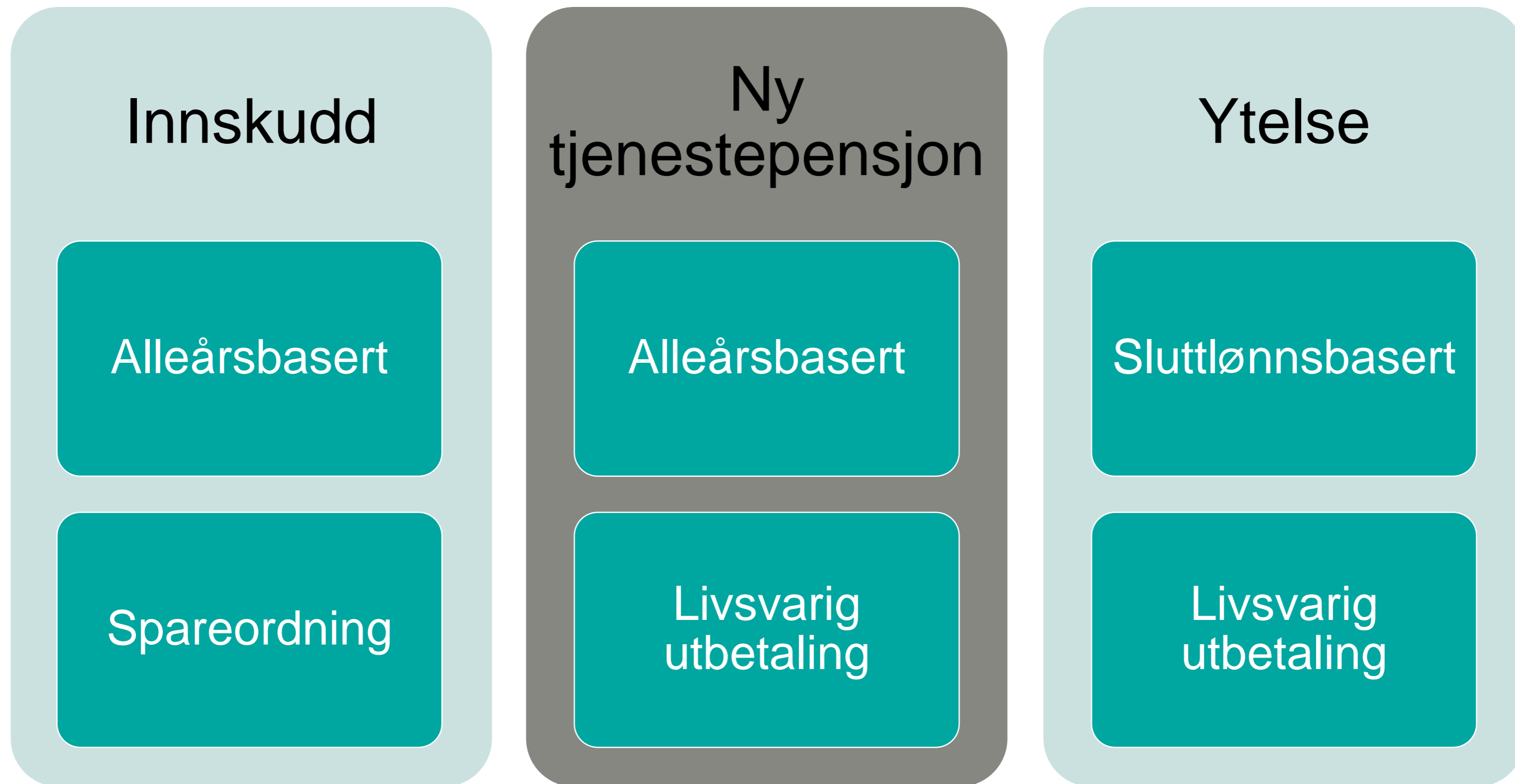
SPK

STATENS
PENSJONSKASSE

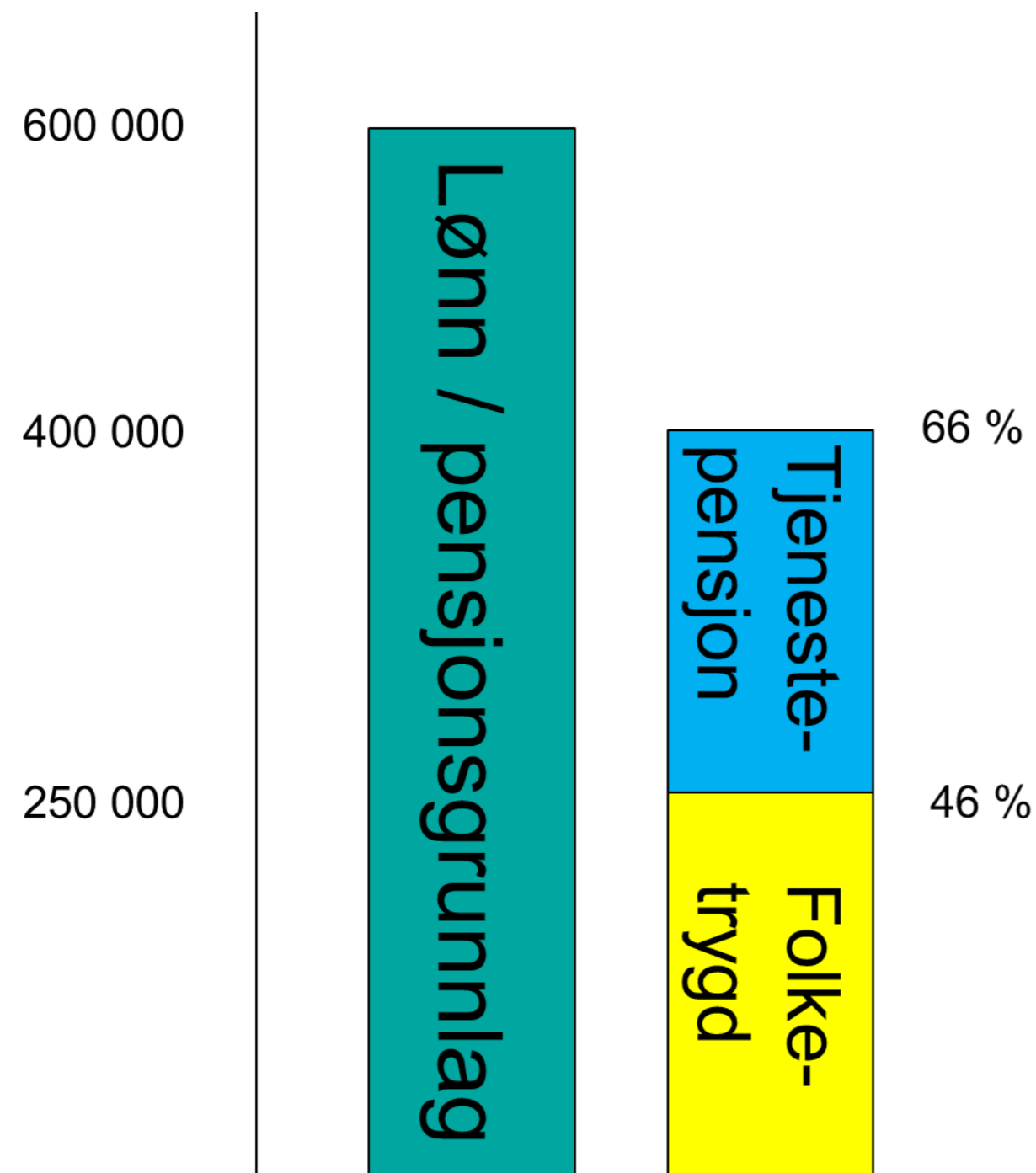

- For ansatte i staten, kommunene og en del virksomheter med offentlig tilknytning.
- Garanterer 66% av sluttlønn i ytelse) fra pensjonsalder (før levealdersjustering)
 - Sluttlønn inkluderer faste tillegg og variable tillegg som er avtafefestet.
 - Tidligere perioder med høyere lønn kan medregnes særskilt.
- 30 års tjenestetid for full opptjening
- All tjenestetid i offentlig sektor regnes sammenhengende pga overføringsavtale
- Samme regulering av løpende pensjon som i folketrygden
- Ved opphør av arbeidsforhold
 - Oppsatt pensjon
 - Krever 3 års tjenestetid
- Samordning med folketrygden
 - Pensjonsordningen forskutterer total ytelse uavhengig av reell folketrygd
 - Pensjonsordningens beregning av tjenestepensjon bygger på en antatt folketrygd
- Vanlig at ansatte betaler 2% av inntekten til ordningen

Tre forskjellige pensjonsprodukter - lovbestemt

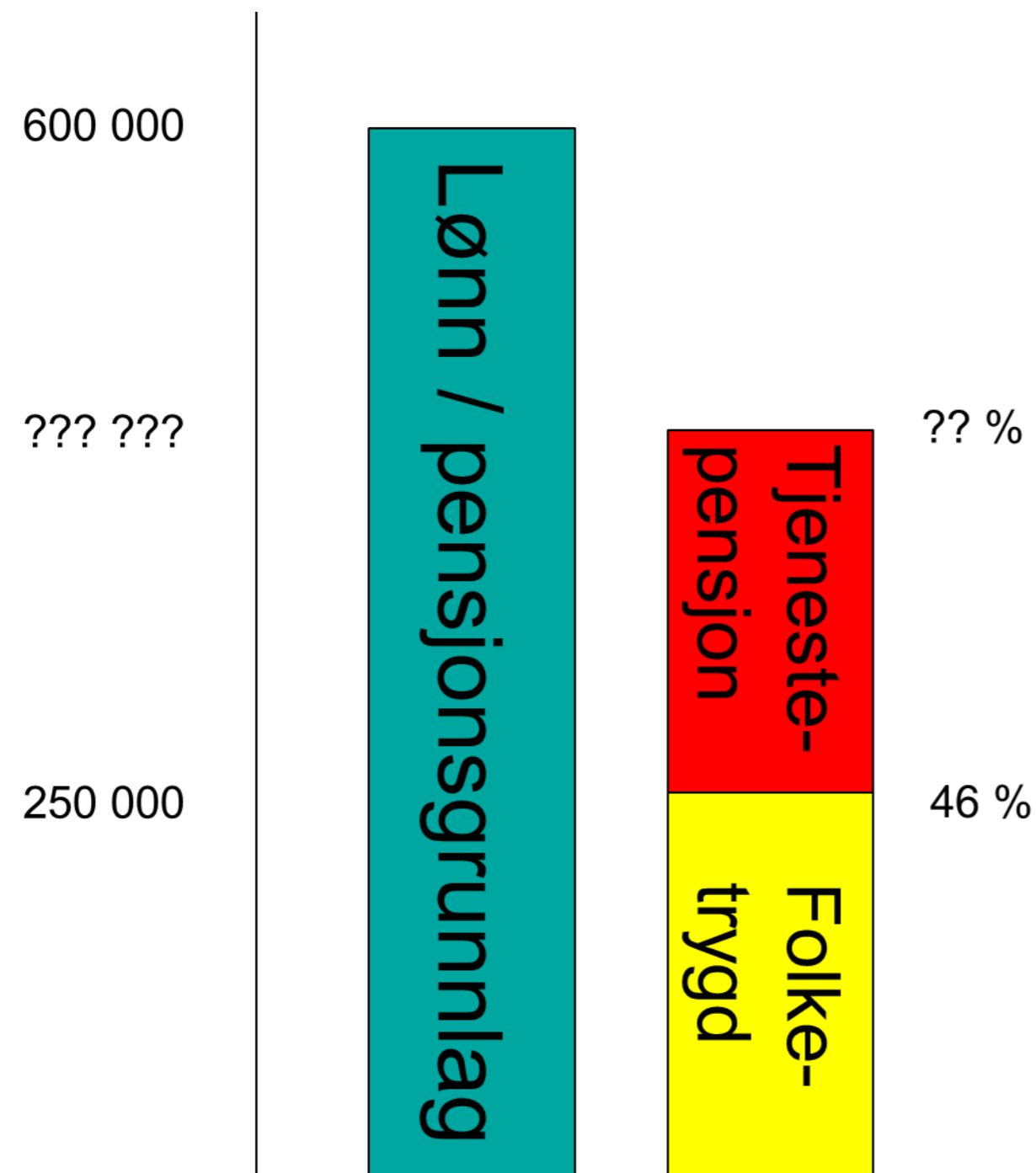

Ytelsesordninger

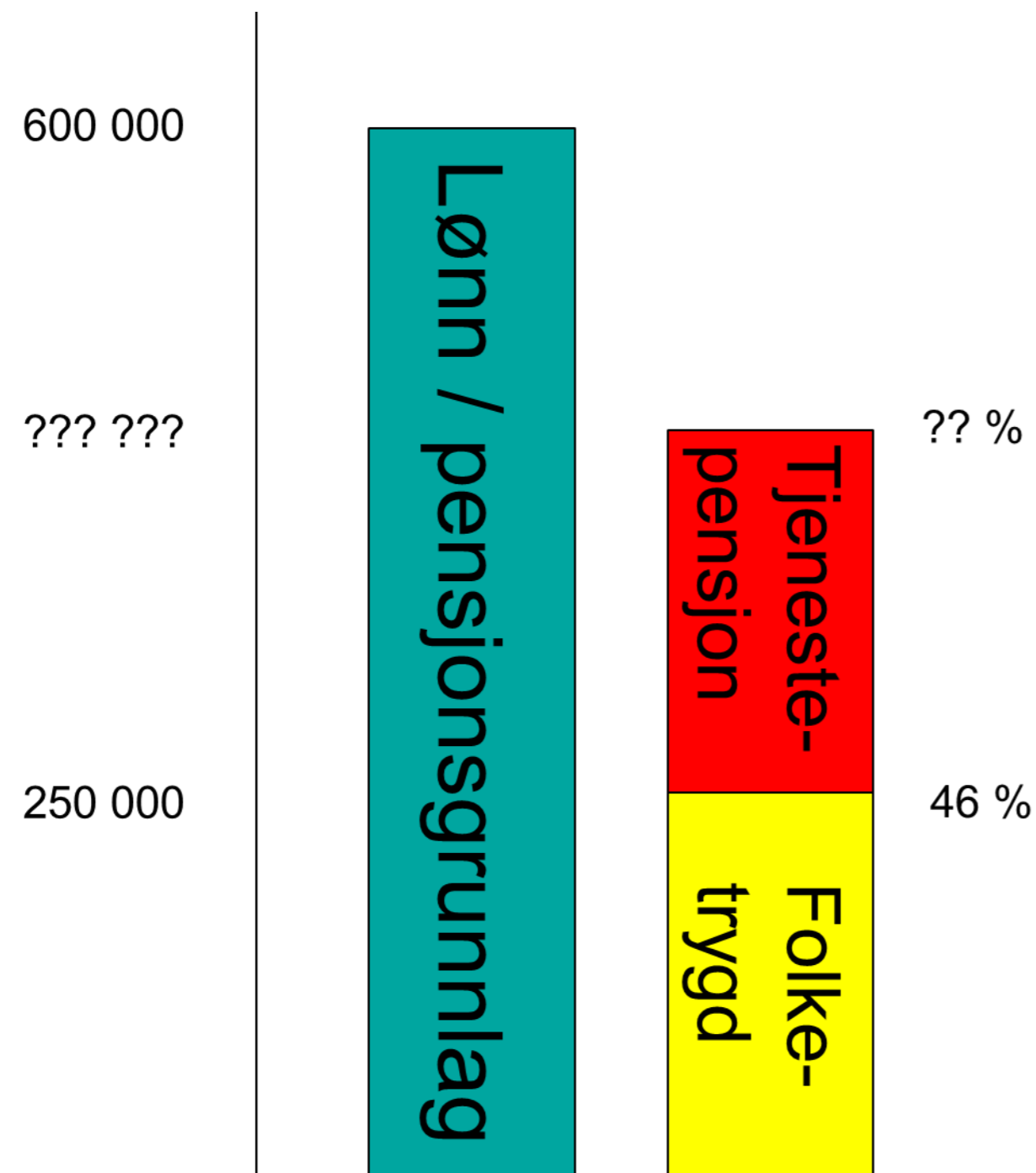
- Sikter mot et definert ytelsesnivå på alderspensjonen i prosent av sluttlønn
- 30-40 år tjenestetid ved 67 år for full opptjening
Totalytelsen regnes ut på grunnlag av en beregnet folketrygd.
 - total pensjon som kan bli både høyere og lavere enn det definerte nivået.
- Normalt livsvarig ytelse (må være minst 10 år, dog minst til 77 år)
- Årlig regulering
 - Løpende pensjoner skal reguleres med overskudd fra forvaltning av midler i ordningen eller tilførte midler fra bedriften
 - maks regulering er lik reguleringen av G
- Når du slutter får du fripolise
 - minst 12 mnd ansettelse

Innskuddsordninger

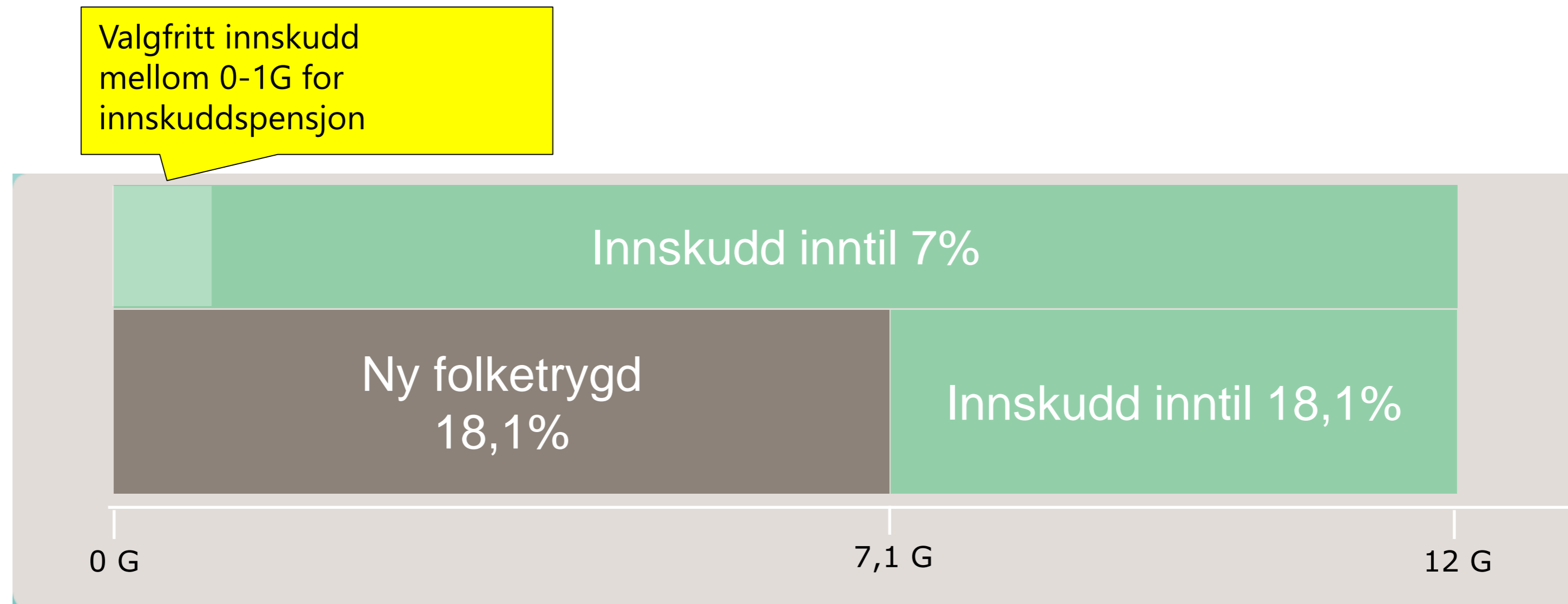
- Spareordning uten forsikringselement
 - ukjent pensjonsnivå
 - arbeidstaker tar risiko for pensjonsnivå
- Arbeidsgiver foretar årlige innskudd i % av lønn
- Ved uttak tappes kontoen terminvis til den er tom
Minst 10 års utbetalingstid, minst til 77 år
- Ved død tilfaller midlene arvinger
- Når du slutter får du pensjonskapitalbevis
 - minst 12 mnd ansettelse

Ny tjenestepensjon - hybrid

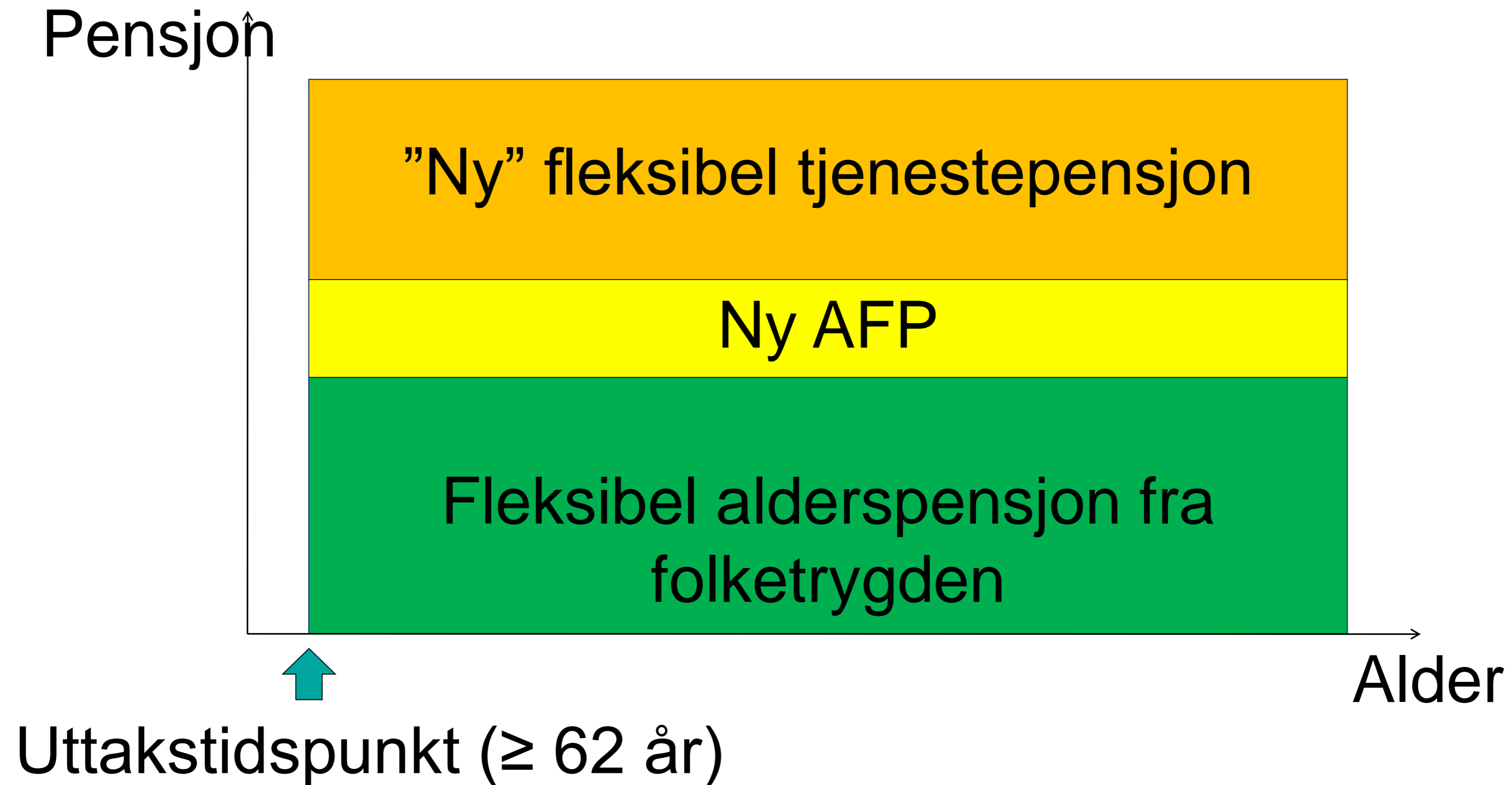
- Spareordning med forsikringselement
 - Ukjent pensjonsnivå
 - Arbeidstaker tar risiko for pensjon, men den kan avlastes av arbeidsgiver
 - Nullgaranti
 - Investeringsvalg (Individuelt / for foretaket)
- Arbeidsgiver foretar årlige innskudd (premie) i % av lønn
- Ved uttak beregnes livsvarig pensjonsytelse
 - Mulig med minst 10 års utbetalingstid, minst til 80 år
- Årlig regulering
 - Løpende pensjoner skal reguleres med overskudd fra forvaltning av midler i ordningen eller tilførte midler fra bedriften
 - eller G fratrukket 0,75%
- Når du slutter får du pensjonsbevis
 - Minst 12 mnd ansettelse

Maksimale innskuddsgrenser fra 2014

- Knekkpunkt flyttet fra 6 til 7,1 G
- Sparing kan inkludere 0-1 G (pliktig i ny tjenstepensjon)
- Årlige kostnader og risikopremier kommer i tillegg
- Eksisterende innskuddsordninger måtte tilpasses før 2017

Pensjon i privat sektor

AFP privat sektor

Om ordningen

- Livsvarig påslag til alderspensjon (noe høyere før fylte 67 år)
- Kan tas ut fra fylte 62 år – senere uttak gir høyere årlig utbetaling. Uttak kan ikke skje etter 70 år
- Nøytral modell – Samlede utbetalinger ikke påvirket av uttaksalder
- Ingen avkorting mot arbeidsinntekt
- Ny opptjeningsmodell for AFP-rettigheter
 - Opptjening alle år inntil fylte 62 år
 - Opptjeningsprosent 0,314 pr år for lønn under 7,1 G

Vilkår

- Knyttet til 62 år
 - 7 av siste 9 år innenfor ordning (overgangsregler for 1944-1951-kullene)
- Knyttet til uttakstidspunktet
 - Siste 3 år innenfor ordning sammenhengende
- Andre forhold
 - Ikke tidsmessig opphold mellom lønn og AFP
 - Ikke mottak av uførepensjon fra folketrygden
 - Ikke pensjon, ventelønn eller annen ytelse (uten arbeidsplikt) siste 3 år før 62 på mer enn 1,5 G
 - ...med mer

Tekna

Takk for oppmerksomheten !